

Debreceni Ítéltábla
Bf.I.576/2021/15.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. február 24. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A hivatalos személy és több ember sérelmére elkövetett emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2021. szeptember 3. napján kihirdetett 17.B.4/2021/32. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott élet elleni cselekményét a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pontja szerint is minősíti.

A Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatalánál a bűneljegyzék száma helyesen Bj.I/377/2021.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is.

A vádlott tényleges tartózkodási helye: Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet.

Indokolás

[1] A Miskolci Törvényszék a 2021. szeptember 03. napján kihirdetett 17.B.4/2021/32. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés e) és f) pont], közveszély okozásának büntettében [Btk. 322. § (1) bekezdés], zaklatás büntettében [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] és

testi sértés büntettének kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés]. Ezért a vádlottat – halmazati büntetésül – 15 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon esedékes. A vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére, büntetése súlyosítása, a kiszabott szabadságvesztés büntetés lényegesen hosszabb – a középmértéket elérő – tartamban történő megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] A vádlott és védője elsősorban a tényállás téves megállapítása miatt eltérő jogi minősítés érdekében, az emberölés vádja alól felmentés és enyhítés céljából – továbbá a védő a bizonyítási indítványa elutasítása miatt is – terjesztettek elő jogorvoslatot.

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.300/2021/4. számú észrevételében a vádlott terhére bejelentett ügyészségi fellebbezést – módosítással tartotta fenn azzal, miszerint a törvényszék a vádlott cselekményeit a vádtól ugyan eltérően, de az anyagi jogszabályoknak megfelelően minősítette, azonban annyi kivétellel, hogy az emberölési cselekmény további minősítő körülménye – a különös kegyetlenséggel elkövetés - is megállapítható.

[5] A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[6] Az ügyészségi módosított fellebbezés részben alapos, míg a védelmi perorvoslatok eredményre nem vezethettek.

[7] A jogorvoslatok irányára tekintettel a Be. 590. § (1), (2) és (7) bekezdése értelmében teljes volt a felülbírálat, azaz a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást a perjogi szabályok, a tényállás megalapozottsága, a bűnösség, a cselekmény jogi minősítése, a büntetéskiszabás és egyéb kérdések vonatkozásában is arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett.

[8] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást alapvetően perrendszerűen, széleskörben folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyú relatív hibát, mely az ítélet hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé, ilyenre sem az ügyészség, sem a védelem nem hivatkozott.

[9] Indokolt azonban utalni arra, hogy az elsőfokú bíróság a vádiratban foglalttól eltérő minősítés lehetőségét végzéssel elmulasztotta megállapítani a Be. 548. § alapján, mely azonban nem érinti a bizonyítás és az eljárás törvényességét, sérti viszont a fegyverek egyenlőségének elvét. Ennek azért nincs olyan nagy jelentősége, mivel a nyomozás során a gyanúsítás tárgyát képezte a közveszély okozásának büntette is, a védelem fel tudott készülni a védekezésre ebben az irányban is.

[10] Az elsőfokú bíróság az előbbi hiányosságot kivéve az eljárási hibáktól mentesen lefolytatott tárgyalás eredményeként döntően megalapozott tényállást állapított meg, azonban a testi sértés büntetnének kísérletét leíró tények tekintetében a tényállás részben megalapozatlan, a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontja szerint ugyanis ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával a [11] bekezdésben, hogy a vádlott a fejszenyéllel nagy erőbehatást fejtett ki.

[11] A Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja felhívásával az ítéltábla a hivatkozott bekezdésben a fejsze használatot illetően a „nagyerővel” megfogalmazást mellőzi, mivel erre nincs tényadat, illetőleg az igazságügyi orvos-szakértői vélemény (nyomozati irat 331. oldal) sem támasztja azt alá. Nagyobb erővel leadott ütésnél komolyabb, csonttöréses sérüléssel kellett volna számolni.

[12] Az így helyesbített tényállás már mindenben megalapozott és a Be. 593. § (3) bekezdés értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

[13] A törvényszék a szükséges és lehetséges körben beszerezte a bizonyítékokat, azokat okszerűen vetette össze egymással és kifogástalanul értékelte a tényállás megállapítása során. Megindokolta, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el, és a bizonyítékokat egyenként, valamint összességükben is értékelve állapította meg a tényállást. Részletesen vizsgálta a vádlott bűnösségét tagadó védekezését és azt meggyőző érvekre hivatkozva vetette el. Hibátlanul indokát adta annak, hogy a vádlott védekezésével szemben az ítéletet miért döntően az eseményeknél jelenlévő sértett és sértett-tanúk vallomásra, valamint az azt megerősítő bizonyítékokra alapozta. tanúl sértett, tanú2 (szomszéd), sértett r. főtörzsőrmester, sértettl r. őrmester, intézkedő rendőr r. főtörzssászlós (intézkedő rendőrök) sértett-tanúk vallomása, tanúl sértett sérüléseiről készített igazságügyi orvos-szakértői vélemény, az igazságügyi tűzvédelmi szakértői vélemény, az igazságügyi tűzvédelmi szakértő tárgyaláson tett előadása, a vádlottról készült igazságügyi pszichológus szakértői és elmeorvos szakértői vélemény adatai, a szakértői nyilatkozatok, valamint a tárgyalás anyagává tett okirati bizonyítékok (így a feljelentés, rendőri jelentések, szemlejegyzőkönyv) kétségtől kizáróan bizonyítják az ítéletben foglaltakat.

[14] A felülbírált ügyben az indokolás alapos, a törvényszék valódi értékelő tevékenységéről adott számot, ezért az indokolás kiegészítésére, helyesbítésére nem volt ok.

[15] Az ítéltábla álláspontja szerint akkor is helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor a védő bizonyítási indítványát elutasította tanú2 épülettől való eljutásának távolságát illetően. Miként az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, a tanú eleve az ingatlanon kívül tartózkodott és a rendőri intézkedés, valamint közrehatás folytán kizárólag közvetett veszélyhelyzetben volt. A szükségtelen bizonyítás csak az eljárás felesleges elhúzódását eredményezhette volna a költségek indokolatlan növelése mellett.

[16] Fontos a revízió e részében leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában, vagy a részbeni megalapozatlanság orvoslását követően a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Utal rá az ítéltábla, különös tekintettel a magyar büntetőeljárásban is már hatályos részleges precedens jellegre, hogy a közzétett eseti döntésekre hivatkozás indokolt, e döntések ugyanis az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást, és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják [BH2020. 94. (Kúria Bfv.I.486/2019.)].

[17] A védőnek a másodfokú eljárásban a tűzvédelmi szakértő meghallgatására irányuló bizonyítási indítványa sem volt alapos, így azt el kellett utasítania az ítéltáblának, hiszen az igazságügyi tűzvédelmi szakértői vélemény aggálytalan, az ügy eldöntése szempontjából felmerülő szakkérdésekben a szakértő kimerítő válaszokat adott.

[18] A tényálláshoz kötöttség a másodfokú eljárás egyik legfontosabb ténykérdést rendező szabálya, a védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok törvényes elsőbírósági értékelésén keresztül támadta a megalapozott tényállást, mely az idézett elv folytán eredményre nem vezethetett a Be. 593. § (1)-(3) bekezdéseiből következőleg.

[19] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmények minősítése is megfelel a büntető anyagi jognak, kivéve a részben az élet elleni cselekmény minősítő körülményeit. A törvényszék ítéletében igen részletesen és színvonalasan megindokolta, hogy az irányadó tényállásba foglalt elkövetői magatartások miért merítették ki a rendelkező részben megjelölt bűncselekmények törvényi tényállását.

[20] A szándék elemzésénél azonban ki kell térni a Kúria III. számú büntető elvi döntésére, mivel a vádlotti ittasság miatt az alanyi oldal nem volt teljes, így a tárgyi tényezőkből kell kiindulni az elkövetéskori aktuális tudattartalom és szándék megítélésénél.

[21] Az önhibából ittas állapotba kerülő, és a bűncselekmény tényállását megvalósító cselekményt elkövető személyt olyannak kell tekinteni, mintha annak beszámítási képessége lenne; következésképpen a Btk. 18. §-a értelmében az ittas állapotban való elkövetés a cselekmény minősítésén mit sem változtat, azt nem érinti.

[22] Ebből az következik, hogy az önhibából eredő ittas állapotban elkövetett cselekmény szándékos vagy gondatlan bűncselekményeknek minősülhet. A cselekmény szándékosan elkövettként való minősítése mellett tehát nem zárható ki – feltéve, hogy a törvény ezt büntetni rendeli – annak gondatlanságból elkövetett bűncselekményként minősítése sem.

[23] A bíróságnak a minősítés körében azt kell vizsgálnia, hogy a bűncselekmény elkövetési körülményeinek elemzése alapján miként lenne az minősítendő az alanyi oldal teljessége esetén. Ezt pedig csak a cselekmény tárgyi oldalának beható vizsgálata alapján lehet elbírálni.

[24] A bíróságnak nem csak a leittasodó önhibájának meglétét, de az elkövetett cselekmény tárgyi elemeit is teljes részletességgel és alapossággal kell megállapítania s vizsgálnia.

[25] Rá kell mutatni arra is, hogy a Btk. 9. §-ában foglaltak alkalmazása ittas állapotban elkövetett cselekmény tekintetében – az alanyi oldal sajátossága folytán – ugyancsak eltérően érvényesül. Az eredményhez fűződő következményekért való felelősség vonatkozásában is ugyanúgy a tárgyi külső ismérveket kell a bíróságnak vizsgálnia és alapul vennie.

[26] Egyetértett az ítéltábla a fellebbviteli főügyészszéggel abban, miszerint a vádlotti szándék megítélése kapcsán a törvényszék helyes következtetést vont le ítélete [56] bekezdésében, amikor azt állapította meg, hogy iskolázottságából adódóan, beszámítási képessége birtokában a vádlott tudatának át kellett fognia – szaktudás hiányában is – hogy az általa alkalmazott közveszélyt is előidéző folyamat halálos következményekkel járhat. Köztudott tény, hogy a propán-bután gáz nyílt lánggal reakcióba lépve - különösen zárt térben – súlyos sérülések, akár halálos eredmény okozására teljesen alkalmas. Az eshetőleges ölési szándék megállapítása helytálló. A cselekmény minősítése kapcsán felmerülő kérdés azonban, hogy a Btk. 160. § (2) bekezdés f) pontjában írt több ember sérelmére, vagy a (2) bekezdés g) pontjában írt több ember életét veszélyeztetve minősítő körülmény állapítható-e meg.

[27] Az igazságügyi tűzvédelmi szakértői vélemény értelmében (Megállapítások 21. pontja) a tüzeset és a gázpalack robbanás következtében közvetlen életveszélyben volt (a vádlotton kívül) a szomszédos lakásban tartózkodó tanú² és az épület közvetlen környezetében lévő 4 fő rendőr. A fentiekből kitűnően a Btk. 160. § (2) bekezdés g) pontja szerinti „több ember életét veszélyeztetve” minősítő körülmény nem állapítható meg, hiszen a konkrét sértetteken

kívül meghatározatlan számú, több ember életét a vádlotti magatartás közvetlenül nem veszélyeztette. A vádlott azonban tudatában volt annak, hogy vele szemben rendőri intézkedést foganatosítanak, több rendőr van a helyszínen, akik felszólították cselekménye abbahagyására, és tudta azt is, hogy az egymás mellett fekvő, négy lakásból álló társasházban a mellette lévő lakásban tanú2 tulajdonos otthon tartózkodik. Erre tekintettel a Btk. 160. § (2) bekezdés e) és f) pontjában írt, hivatalos személy sérelmére és a több ember sérelmére elkövetés minősítő körülményének a megjelölése törvényes.

[28] A fentiekben részletezett minősítő körülmények mellett megállapítható ugyanakkor a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pontja szerinti különös kegyetlenséggel való elkövetés is mint minősítő körülmény.

[29] A kialakult bírói gyakorlat egységes abban, hogy a tűzhalál, a lenyűgöző intenzitású égés az élet kioltásával szükségképpen együtt járó fizikai fájdalmat és lelki gyötrelmet meghaladó szenvedést okoz. A tűzhalál közismerten nagy szenvedéssel járó haláltnem. A súlyosabb jogi értékelés alapja a véghezvitel módjához kapcsolódó magas fokú társadalomra veszélyesség (BH2003.141., BH1984. 345.).

[30] A közveszély okozásának büntetét illetően ki kell térni arra, hogy a robbanással, gyújtogatással elkövetett jogellenes magatartásnak rongálásként, vagy közveszélyokozásként való értékelése szempontjából annak van meghatározó jelentősége, hogy a közveszély ténylegesen létrejött-e (befejezett bűncselekmény), vagy pedig fennállt-e a közveszély létrejöttének objektív lehetősége (kísérlet); mindezek hiányában kizárólag rongálás vagy e bűncselekmény kísérletének megállapítására kerülhet sor (BH1991. 98.).

[31] Közveszély előidézéséről általában akkor van szó, ha a cselekmény meg nem határozott személyt vagy jelentős értékű dolgot fenyeget, szemben a rongálással, amelynél meghatározott dologra nézve történik az elkövetés (BJD 9093.). „Közveszély”-en az ítélezési gyakorlat az elkövetés módjával szoros összefüggésben álló és emberi magatartás folytán kialakult állapotot ért, amely a benne rejlő objektív folyamatokon keresztül, előre fel nem becsülhető nagy értékű javakat a megsemmisüléssel fenyegeti.

[32] Az igazságügyi tűzvédelmi szakértői vélemény szerint a cím1 szám alatti épület egy tűzszakaszt alkot, tűz elleni védelemmel a benne lévő lakások nem voltak egymástól elkülönítve. Az épületben, azon belül a tűzzel érintett lakásban kialakult tűz és gázpalack robbanás következtében fennállt a veszélye annak, hogy a tűz az épületen belül lévő többi lakásra áterjedjen (Megállapítások 14. és 19. pontjai). Az adott esetben a vádlott szándéka nem egy meghatározott dolog felrobbantására irányult, hanem olyan módon és körülmények között akart a gázpalack felrobbantásával tüzet okozni, hogy kizárólag a véletlentől függött, hány személy, illetve milyen értékű dolog kerül veszélybe. Így a gázrobbanás, illetve a következményes tűz okozása összességében nagy értékű vagyontárgyat pusztíthatott volna el.

A vádlott tudata átfogta cselekménye lehetséges következményeit, az eredményre is kiterjedően. A cselekmény stádiuma befejezett.

[33] Egységes a bírói gyakorlat abban is, hogy a gyújtogatással megvalósított közveszélyokozás befejezett akkor is, ha a vádlott tevékenységére felfigyelnek és ezért a tüzet rövid idő alatt sikerül eloltani (BH1984. 219., BH1988. 220.).

[34] A törvényszék jól ítélte meg, hogy a – törvényi egység folytán – több ember sérelmére elkövetett emberölés kísérlete mellett a közveszély okozása büntettének anyagi halmazata valóságos (BH1984. 387.)

[35] A zaklatás büntetténél és a testi sértés büntettének kísérleténél a minősítő körülmények megállapítása szintén törvényes.

[36] A testi sértés büntette kísérleténél ki kell térni ugyanakkor arra, hogy a vádlott élet kioltására is alkalmas fejszével bántalmazta a sértettet fej irányába ütve, de a fejszét a szokásos használatától eltérően kezével a fém részénél fogta és a nyél darabbal támadott, melynek során az erőbehatás nagysága tényadattal nem igazolható. A tényleges sérülés 8 napon belüli volt. Az igazságügyi orvosszakértő arra tett nyilatkozatot, hogy nagyobb erőbehatás esetén 8 napon túl gyógyuló, töréses sérülés keletkezhetett volna. Noha a vádlott a bántalmazás során azt kiabálta „megöllek, meghalsz”, mégis ez indulati kijelentésként értékelhető, nem tört a sértett életére, hiszen a bántalmazás és az eszköz használat módja, a nagy erőbehatást semmiképpen el nem érő nagyságú erőbehatás, valamint a tényleges sérülés gyógytartama testi sérülés okozásának szándékára utalnak, mely szándék a testi épség megsértése vonatkozásában egyenes, míg az eredmény tekintetében eshetőleges. Nem vonható le olyan következtetés sem, hogy életveszélyes sérülést akart okozni a vádlott.

[37] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket nagyrészt feltárta azzal, hogy további enyhítő tényező az ölési cselekménynél az eshetőleges szándék. Ettől függetlenül a vádlottal szemben a különös kegyetlenség megállapítása ellenére a bünteteskiszabási elveknek megfelelő, a büntetési célok elérésére alkalmas, tetтарыыos büntetést szabott ki, valamint figyelembe vette az Alkotmánybíróság 1214/B/1990. AB határozatában kifejtetteket is. A kiszabott büntetés szigorú, de nem tekinthető eltúlzottnak, ezért sem a súlyosítására, sem pedig az enyhítésére nem látott lehetőséget az ítéltábla.

[38] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tetтарыыos büntetést; a középmértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[39] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetéskiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[40] A Btk. 80. § (3) bekezdése viszont kimondja, hogyha e törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

[41] A törvényszék körületekintően megindokolta a középértéktől való eltérést, mellyel az ítéltábla egyetértett. A büntetés szükséges, egyben elégséges, ezért sem súlyosítására, sem enyhítésére nem volt indok.

[42] Az ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek, csupán a bűnjelnél a nyilvántartási számot kellett pontosítani a végrehajtás megfelelő biztosítása érdekében.

[43] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

[44] Az előzetes fogvatartás további beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapszik.

[45] A Be. 604. § (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel a vádlott megváltozott tényleges tartózkodási helye megjelölésre került a határozat rendelkező részében.

Debrecen, 2022. február 24.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó bíró, Dr. Bakó József s.k. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 17.B.4/2021/32. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.576/2021/15. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. február 24.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke